

Državni izpitni center

P 1 1 2 A 1 0 1 1 3

JESENSKI IZPITNI ROK

SLOVENŠČINA

NAVODILA ZA OCENJEVANJE

Četrtek, 25. avgust 2011

POKLICNA MATURA

IZPITNA POLA 1

Nal.	Rešitve	Točkovanje	Točke
1.	Srdjan Cvjetović v Delu/v časopisu Delo/v dnevniku Delo/v Delovi rubriki Splet za popotnike Upoštevamo tudi vsebinsko ustrezen odgovor z navedbo datuma.	1 za obe rešitvi (v pravilnem sklonu)	1
2.	A <i>Po smislu, npr.:</i> Frietmuseum/(belgijski) muzej ocvrtega krompirčka/muzej, posvečen ocvrtemu krompirju/muzej Frietmuseum Napačno/pomanjkljivo: ocvrti krompirček/opis muzeja ocvrtega krompirja/belgijski muzej B <i>Po smislu, npr.:</i> popotnikom/turistom, ljubiteljem ocvrtega krompirja, obiskovalcem muzejev Upoštevamo tudi: bralcem rubrike Splet za popotnike. Če je kandidat odgovoril v povedi, upoštevamo vsebinsko pravilnost odgovora.	1 1 + 1	3
3.	a	1	1
4.	<i>Po smislu, npr.:</i> Na fotografiji je stavba Saaihalle, v kateri so odprli Frietmuseum. / Fotografija prikazuje pročelje muzeja ocvrtega krompirja. / Na fotografiji je belgijski muzej ocvrtega krompirja, o katerem govori besedilo.	1 za ustrezno razlago 1 za jezikovno pravilnost	2
5.	čokolada	1	1
6.	DA NE DA DA NE	5 pravih odgovorov = 2 4, 3 pravi odgovori = 1	2
7.	3 1 4 2	4 pravi odgovori = 2 3, 2 pravi odgovori = 1	2
8.	<i>Po smislu, npr.:</i> Belgijci menijo, da je to zgodovinska napaka in krivica. Ocvrti krompir so ameriški in britanski vojaki poimenovali francoski, ker je bila francoščina med prvo svetovno vojno uradni jezik belgijske vojske. / Belgijci se ne strinjajo s takšnim poimenovanjem, saj menijo, da so oni mojstri ocvrtega krompirja. To zgodovinsko napako naj bi zakrivali ameriški in britanski vojaki med prvo svetovno vojno, ko je bil uradni jezik belgijske vojske francoščina in so zato krompirček poimenovali "french fries". / Menijo, da je to krivično. Ameriški in britanski vojaki so za mojstre ocvrtega krompirja namesto Belgijcev razglasili Francoze, ker je bil uradni jezik belgijske vojske francoščina. Vsebinsko nepopoln odgovor (z izraženim mnenjem, a brez razlage): Belgijci menijo, da je to zgodovinska napaka in krivica. Zagrešili so jo britanski in ameriški vojaki, ki so se med vojno bojevali v Belgiji.	2 (1 za ustrezno povzeto mnenje +1 za pravilno razlago) 1 za jezikovno pravilnost Kandidat dobi točko za jezikovno pravilnost tudi v primeru vsebinsko nepopolnega odgovora.	3
9.	flamskega	1	1

10.		V kleti	V pritličju	V prvem nadstropju	4 pravilni odgovori = 2 3, 2 pravilna odgovora =	2
	Kje najdemo nasvete za pripravo krompirčka in omak?			X		
	Kje se nahaja strojna oprema za pridelavo krompirja?		X			
	Kje so razstavljene inkovske vaze?		X			
	Kje lahko poskusimo jedi iz krompirja?	X				
11.	b				1	1
12.	javno neumetnostno enogovorno publicistično prikazovalno				5 pravih odgovorov = 2 4, 3 pravilni odgovori = 1	2
13.	b				1	1
14.	b				1	1
15.	<i>Po smislu, npr.:</i> (v) najboljših časih/(v) časih razcveta/(v) najuspešnejših letih				1	1
16.	<i>Po smislu, npr.:</i> hiša/koliba/bajta Upoštevamo tudi: muzej. Napačno: zgradba. jezik okusen novodoben/sodoben/moderen/novejši Rešitve morajo biti zapisane z besedo, ne z besedno zvezo.				4 pravilni odgovori = 2 3, 2 pravilna odgovora = 1	2
17.	A a B NE DA DA NE C arhitektura/arhit.				1 4, 3 pravilni odgovori = 2 2 pravilna odgovora = 1	4
					1	
18.	-kaz- Upoštevamo tudi: kaz. <i>Po smislu, npr.:</i> prikazovalnik, kazalo, nakazilo, prikazan, kazati, prikazovati, pokazati, dokaz ...				1 1 za obe besedi	2
19.	pročeljem pritličja najdb tisočletji				4 pravilni odgovori = 2 3, 2 pravilna odgovora = 1	2
20.	<u>Ker je bil uradni jezik belgijske vojske takrat francoščina</u> vzročni odvisnik				1 1	4
	Uradni jezik belgijske vojske je bil takrat francoščina, zato so za mojstre ocvrtega krompirja namesto Belgijcev razglasili Francoze.				1 za ustrezno pretvorbo 1 za jezikovno pravilnost ustreznega odgovora	
21.	Po mnenju sporočevalca ogled Belgije ni popoln, če ne poskusite ocvrtega krompirčka.				1 za ustrezno pretvorbo 1 za jezikovno pravilnost	2
	Primer delne (prvi glagol ni zanikan), a pomensko ustrezne in jezikovno pravilne pretvorbe: Po mnenju sporočevalca je ogled Belgije nepopoln, če ne poskusite ocvrtega krompirčka.				V primeru delne pretvorbe (gl. primer v levem stolpcu) dobi kandidat točko samo za jezikovno pravilnost povedi.	

22.	<p>A V kletnih prostorih je mogoče poskusiti // ~~~~~ <u>ocvrti krompirček in nekatere značilne belgijske mesne jedi.</u></p> <p>B c, č</p>	<p>3 pravilne podčrtave = 2 2, 1 pravilna podčrtava = 1</p> <p>1 + 1</p>	4
23.	<p>Perujci Evropejci Benečani</p>	<p>3 pravilne rešitve = 2 2, 1 = 1</p>	2
24.	<p>tisoč tristo devetindevetdeset dvanajstem</p>	<p>1 1</p>	2
25.	<p>URADNO VABILO Ustreznost besedilni vrsti (4)</p> <ul style="list-style-type: none"> – podatki o sporočevalcu in naslovniku; kraj in datum pisanja – poimenovanje besedilne vrste in ustrezen nagovor – (vljudnostni zaključek in) pozdrav ter podpis z navedbo vloge sporočevalca (če ta še ni izražena v naslovu sporočevalca ali jedrnem delu) <p>Vsebina (4)</p> <ul style="list-style-type: none"> – izrek vabila na prireditvev in utemeljitev (zakaj vabijo prav tega podjetnika) – natančna in smiselna navedba podatkov o prireditvi (kraj/prostor, čas: datum in ura) – predstavitev dogodka: <ul style="list-style-type: none"> • razstava fotografij mesta Brugge • predavanje o Bruslju • udeležba Janeza Novaka <p>Jezikovna pravilnost in slogovna ustreznost (4)</p> <ul style="list-style-type: none"> – jezikovna pravilnost – slogovna ustreznost <ul style="list-style-type: none"> • ustrezen in spoštljiv nagovor (primeri neustreznosti: Spoštovani gospod Branko / Dragi gospod Ivo! / Pozdravljeni!) • brez ponavljanja besed/besednih zvez • skladnost z navodili (neustrezno: sporočevalec ne piše kot predsednik razreda, ampak kot posameznik v svojem imenu) • skladnost med krajem sporočanja in naslovom sporočevalca ipd. 	<p>2 = pravilna, popolna in smiselna navedba podatkov o sporočevalcu, naslovniku ter o kraju in datumu sporočanja</p> <p>1 = do dve manjši nepravilnosti ob smiselni navedbi podatkov o sporočevalcu, naslovniku, kraju in datumu (npr.: naveden je samo datum / kraj in datum sta napisana vzporedno z naslovom naslovnika)</p> <p>0 = manjkajo podatki o sporočevalcu ali o naslovniku ali o kraju in datumu sporočanja / podatki o sporočevalcu in naslovniku so na napačnih mestih</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>navedba vseh 3 sestavin = 2 navedba 2 ali 1 sestavine = 1</p> <p>2 napaki = –1 točka, do 0 točk 2 (Za vsako vrsto slogovne neustreznosti odštejemo 1 točko, do 0 točk.)</p> <p>Jezikovno pravilnost in slogovno ustreznost vrednotimo samo, če je kandidat za vsebino dobil vsaj 2 točki.</p>	12

1. primer uradnega vabila:

Miran Kalan
Tehniški šolski center
Cankarjeva 10
5000 Nova Gorica

Nova Gorica, 17. septembra 2011

Ivo Boscarol
Pipistrel, d. o. o.
Goriška cesta 50 a
5270 Ajdovščina

VABILO

Spoštovani gospod Boscarol!

Vabimo Vas na multimedijško predstavitev naše ekskurzije po Belgiji, ki bo v ponedeljek, 27. septembra 2011, ob 18. uri v amfiteatru Tehniškega šolskega centra.

Prireditvev se bo začela s predavanjem o Bruslju, ki ga bo spremljala projekcija diapozitivov z našega potovanja. Pripravili smo tudi razstavo svojih fotografij, posnetih v čudovitem srednjeveškem mestecu Brugge. Posebej ponosni smo, da se bo prireditvev udeležil tudi Janez Novak, nekdanji poslanec v evropskem parlamentu, ki bo z nami delil svoje izkušnje in lepe spomine iz Bruslja.

Upamo, da se boste odzvali našemu vabilu, saj ste s svojim denarnim prispevkom omogočili, da smo si Belgijo lahko ogledali vsi dijaki našega razreda.

Lep pozdrav

Miran Kalan,
predsednik 4. A

2. primer uradnega vabila:

LU Sežana
Kosovelova 5
6200 Sežana

Sežana, 12. 9. 2011

Anton Vidmar
Kolodvorska 7
6000 Koper

VABILO

Spoštovani gospod Vidmar,

s sošolci smo se vrnil s strokovne ekskurzije po Belgiji, v okviru katere smo videli in spoznali mnogo znamenitosti te dežele. Del svojih doživetij bi radi delili tudi z vami, ki ste nam prijazno denarno pomagali, da smo lahko izvedli strokovno ekskurzijo. Zato vas v imenu 4. b vabim na razstavo fotografij srednjeveškega mesta Brugge in krajše multimedijško predavanje o Bruslju, ki bo še zanimivejše, ker smo povabili gosta, nekdanjega poslanca v evropskem parlamentu, gospoda Janeza Novaka, ki bo predstavil svoje videnje evropske prestolnice.

Prireditvev bo na Ljudski univerzi Sežana, v osrednjem prostoru, 25. 9. 2011 ob 10. uri.

V pričakovanju vaše udeležbe vas lepo pozdravljam.

Predsednik 4. b

Miran Kalan

IZPITNA POLA 2

VODENA INTERPRETACIJA

Feri Lainšček, Muriša (odlomek)

NATURA BO OSTALA

Primeri v moderiranem točkovniku so ilustrativni – v kandidatovi interpretaciji ocenimo kot ustrezne vse zapise, ki navedenim primerom ustrezajo po taksonomski stopnji zahtevnosti.

Opredelitev odlomka glede na književno zvrst (Znanje in razumevanje)

2 T

0 T – Ni opredelitve. / Opredelitev je napačna.

Primer: Besedilo o naturi je sodobno.

1 T – Zvrst je poimenovana.

Primer: Odlomek je iz epskega besedila. / Besedilo je pripovedno/pripoveduje.

2 T – Zvrst je poimenovana, navedena je tudi značilnost zvrsti v odlomku.

Primer: Odlomek je iz epskega besedila, v njem pa je izrazita dramska prvina govor dveh oseb.

Povzetek odlomka (Znanje in razumevanje)

4 T

0 T – Ni povzetka, ni obnove.

1 T – Obnova odlomka z vsebinskimi napakami.

2 T – Obnova odlomka brez vsebinskih napak. / Povzetek odlomka z vsebinskimi napakami/z vsebinsko napako.

Primer: Ženska v pogovoru svari mladeniča pred poroko z revnim dekletom. Po njenem mnenju to prinaša nesrečo. Fant se ne da prepričati.

3 T – Namesto povzetka odlomka je naveden samo posamezen motiv odlomka. / V povzetek niso vključeni vsi glavni motivi odlomka.

Primer: Odlomek govori o fantovi odločnosti. Fant se v pogovoru ne strinja s starko in ne dovoli, da bi njegovo dekle primerjala s kukavico. / Odlomek govori o starki, ki misli, da človek svoje narave ne more spremeniti, in želi v pogovoru v to prepričati tudi mladeniča.

4 T – Povzetek odlomka. Brez vsebinskih napak.

Primer: V odlomku z naslovom Natura bo ostala se fant in starka pogovarjata o njegovem dekletu. Ona misli, da Zinaida ni prava izbira zanj, on pa se s tem ne strinja.

(Povzetek odlomka ocenimo s štirimi točkami tudi v interpretaciji, ki vsebuje še obnovo odlomka brez vsebinskih napak.)

Razlaga starkinega mnenja (Razčlemba in razlaga)

2 T

0 T – Razlage ni. / Razlaga je napačna, ne ustreza odlomku.

Primer: Misli, da so vsi ljudje na svetu po naravi enaki in da je to njihova nesreča. Po njenem mnenju spremlja natura človeka vse življenje.

1 T – Razlaga je skopa/površna/nejasna. / Parafraziran je ustrezen del odlomka.

Primer: Ženska pravi, da natura prinaša nesrečo in da je treba biti pozoren na to, kakšne narave je človek, ker je to najpomembnejše. Tudi pri Zinaidi je tako. / Natura je edino, kar je pri človeku res pomembno, ker ostane tudi takrat, ko človek spremeni navade, stanovanje in domovino. Ne spremeni je ne šola ne medicina. Kar je človek podedoval, ga določa vse življenje.

2 T – Razlaga je jasna, natančna.

Primer: Starka misli, da Zinaido in ljudi nasploh odločilno oblikuje njihova narava. Po njenem mnenju so bistvene tiste lastnosti, ki jih človek podeduje. Prepričana je, da te naravne osnove ne morejo spremeniti ne okolje, ne vzgoja, ne zdravljenje. Zinaido celo primerja s kukavico. Za živali na sploh velja, da so za razliko od »razumnih« ljudi predvsem nagonna bitja, kukavice pa poleg tega rade menjajo bivališče. Zinaida se zdi torej starki tudi oseba, ki se ne bo znala ustaliti v svojem domu.

Razlaga strarkine utemeljitve (Razčlemba in razlaga)

2 T

0 T – Razlage ni. / Razlaga je napačna, ne ustreza odlomku.

Primer: Starka pripoveduje, kako nesrečen je bil njen znanec, ker so mu branili poroko.

1 T – Razlaga je skopa/površna/nejasna. / Parafraziran je ustrezen del odlomka.

Primer: Ženska pove, kaj se lahko zgodi, če človek ne pazi na naravo. Tisto dekle se ni moglo obvladati. Zamikal jo je mlajši moški, pa je šla z njim. / Tudi Ivan je pripeljal v hišo tako revico. Mislil je, da bo vse lepo in prav, pa ga je kar na lepem prevarala. Ni se mogla več upreti mlajšemu, ker je bila taka cela njena familija.

2 T – Razlaga je jasna, natančna.

Primer: Starka utemeljuje izrečeno stališče s primerom iz domače hiše. Sogovorniku pove, kaj se je zgodilo Ivanu, potem ko je pripeljal domov deklet, podobno Zinaidi. Mislil je, da ji bo pomagal in da bo njuna zveza uspešna, njegova ljubezen pa ga je prevarala z mlajšim moškim, čeprav je bil ta berač in invalid. Za prevaro ni bilo nobenega »zunanjega« razloga, ni je bilo mogoče pojasniti; po starkinem mnenju je bila le posledica nagona – narave, ki jo je deklet podedovalo po prednikih.

Razlaga sogovornikovega mnenja (Razčlemba in razlaga)

2 T

0 T – Razlage ni. / Razlaga je napačna, ne ustreza odlomku.

Primer: Fant se je s starko zaradi njenega mnenja hudo sprl. Rekel ji je, da je krivična in da prinaša nesrečo.

1 T – Razlaga je skopa/površna/nejasna. / Parafraziran je ustrezen del odlomka.

Primer: Fant je prepričan, da ženska govori neumnosti ali bajke. Ne strinja se z njo, zato se raje umakne. / Pravi, naj pusti kukavico, ptico, ki ne zna živeti v gozdu, naj je ne omenja, ko govori o Zinaidi. Noče, da bi starka bajala in klicala nesrečo. Ne verjame, da je Zinaida takšna, kot misli starka.

2 T – Razlaga je jasna, natančna.

Primer: Sogovornik meni, da starka pripoveduje neverjetne stvari. Sam v njeno teorijo o človekovi podedovani naravi ne verjame, zdi se mu, da s svojim govorjenjem lahko prinese nesrečo. Primerjav s kukavico je že navajen, saj jih je ženska večkrat uporabljala, zdaj pa od nje zahteva, da njegovega dekleta s to ptico ne primerja več.

Citat (del ustrezne povedi) (Predstavitev dejstev in stališč)

2 T

0 T – Citata ni. / Citat ne ustreza navodilu.

Primer: »To,« je vsa pritrdila.

1 T – Citat ni natančno v skladu z razlago, a je še smiselno povezan z njo. / Namesto citata je opisan primer.

Primer: »Bilo je nezaslišano, nihče ni mogel razumeti, ni se dalo pojasniti, v resnici pa se je samo začela oglašati kukavica, ki je pred tem zblodila celo njeno familijo, in ji ni bilo pomoči, četudi bi se vsi na glavo postavili ...«

2 T – Citat ustreza navodilu/razlagi.

Primer: »To je edino, kar je treba pri človeku res paziti,« je dvignila kazalec. / »Človek lahko menja navade, stan, domovino, natura pa bo ostala,« ga je podučila. / »Nobene šole, ne kateheza, niti medicina ne morejo spraviti iz človeka tega, kar mu je bilo položeno v zibel, zato da bo z njim pokopano,« se je razgovorila.

Povzetek ugotovitev (Sinteza in vrednotenje)

2 T

0 T – Povzetka ni. / Povzetek se ne nanaša na prejšnje razlage, ampak npr. na zunanje dogajanje v odlomku (ponovljen je začetni povzetek).

2 T – Povzetek se nanaša na prejšnje razlage.

Primer: Fant ima svoje mnenje, predvsem pa je zanj Zinaida pomembnejša od resnic, ki mu jih razlaga starka, prepričana, da je človekovo ravnanje posledica podedovanih lastnosti.

(0 točk ali 2 točki, vmesnih točk ni.)

Lastno mnenje o starkinih pogledih (Sinteza in vrednotenje)

2 T

0 T – Mnenje ni izraženo. / Izraženo je kot skopa trditev. / Mnenje ni v skladu z odlomkom.

Primer: Ti pogledi so zelo ozki in enostranski.

1 T – Mnenje je nejasno, izraženo z ohlapno, šibko razlago.

Primer: Starka je po mojem mnenju nazadnjaška in krivična do Zinaide, ker jo primerja s kukavico. Pri človeku moramo opaziti in upoštevati vse, ne samo narave. Ni prav, da mladega moškega odvrča od njegove ljubezni.

2 T – Mnenje je jasno, vsebuje ustrezno razlago.

Primer: Verjamem, da veliko svojih lastnosti res podedujemo, da so nam, kot pravi odlomek, »pložene v zibel«. Če smo podobni svojim prednikom oziroma sorodnikom fizično, telesno, smo jim gotovo tudi po svojih duševnih oz. značajskih lastnostih. Vendar mislim, da starka s svojimi pogledi na moč podedovane narave pretirava in da lahko prav vzgoja doma in v šoli bistveno omili še tako hude človekove napake ali pomanjkljivosti. Najpomembnejša pa se mi zdi pri tem ljubezen, kakršno čuti fant, o katerem govori odlomek. Starka je za razliko od njega nestrpna in pristranska. O Ivanu govori le dobro, o njegovi ženski le slabo. Morda pa je »tisto revico« motilo prav to, da je hotel njen partner iz nje narediti gospo, morda jo je tisti mlajši moški sprejemal takšno, kot je bila.

Presoja vpliva predsodkov okolice na posameznika (Sinteza in vrednotenje)

2 T

0 T – Presoja ni izražena. / Izražena je kot skopa trditev. / Presoja ne ustreza navodilu.

Primer: Predsodke bi morali že zdavnaj popolnoma odpraviti.

1 T – Presoja je nejasna, izražena z ohlapno, šibko razlago/nakazana v primeru iz življenja.

Primer: Okolica ne bi smela soditi človeka po tem, za kar ni odgovoren. Njeni predsodki škodijo posameznikom, ki niso takšni kot večina. Vsak si naj zamisli sebe v takem položaju.

2 T – Presoja je jasna, vsebuje ustrezno razlago.

Primer: V tem odlomku je starkin pogled na Zinaido poln predsodkov, a ljudi, kot je ta starka, je veliko v vsaki družbi. Vedno in povsod se na žalost najdejo osebe ali skupine, ki ne sprejemajo drugačnih od večine. Zaskrbljujoče je, da predsodki okolice do posameznikov, ki kakor koli odstopajo od uveljavljenih pravil, pogosto prerastejo v nestrpnost in tudi najhujše oblike sovraštva. Ljudje, ki jih okolica ne sprejema ali je celo sovražna do njih, so po mojem mnenju manj močni in samozavestni in se v družbi težje uveljavijo. Mislim, da se jim godi velika krivica, saj so na nek način vedno na zatožni klopi, pripravljeni na obsodbo, čeprav »so krivi« le svoje drugačnosti.

Utemeljitev presoje s primerom iz življenja (Predstavitev dejstev in stališč)**2 T**

0 T – Naveden ni noben primer. / Naveden je primer, ki ne utemeljuje presoje.

Primer: Vsak človek se v svojem življenju sooča s predsodki.

1 T – Primer je samo imenovan/nakazan.

Primer: V drugem letniku srednje šole sem imela sošolko, ki je imela nekakšno bolezen, zato se je prekomerno redila. Ostali sošolci tega niso vedeli, pa so se norčevali iz nje, žalili so jo in jo ignorirali. Zaradi tega je bila žalostna in je morala jemati antidepresive.

2 T – Primer je na kratko opisan.

Primer: V okolju, kjer živim, so prisotni predsodki do ljudi neslovenske narodnosti, predvsem do tistih iz bivše Jugoslavije, in do istospolno usmerjenih. Iz svoje izkušnje se najbolj spomnim odnosa okolice do moje sošolke, ki je prišla v naš kraj iz Bosne. Ta odnos je bil podoben tistemu, ki je prikazan v romanu Princeska z napako, vendar do takšne nestrpnosti, zlasti pa nasilja le ni prišlo. Tudi odnos učiteljev do nje je bil veliko bolj strpen kot tisti, ki ga je imela razredničarka do dekleta v romanu; večina ji je dodatno pomagala z razlagami po pouku. Učitelji so nas opozarjali in grajali, kadar so slišali kakšno žaljivo pripombo o »Bosanki«. Te pripombe so bile popolnoma nepremišljene, kot papige smo posnemali, kar smo pač poslušali med odraslimi v svoji okolici. Naša sošolka se nas je zunaj šole seveda izogibala, v šoli pa smo vendarle lahko večkrat videli njene žalostne oči in resen obraz. Sprva ji je učenje v slovenščini povzročalo težave, a ko se je zelo dobro naučila našega jezika, je bila med najboljšimi v razredu. Postala je bolj samozavestna, vesela in prijazna oseba. Tudi mi smo jo začeli bolje sprejemati. Veliko se družimo in po tihem nas je kar malo sram, da so bile njene oči žalostne tudi zaradi naših predsodkov do nje.

Členitev besedila (Predstavitev dejstev in stališč)**2 T**

0 T – Besedilo ni logično členjeno, ni koherentno.

1 T – Besedilo je logično členjeno, ni koherentno. Besedilo je koherentno, ni logično členjeno.

2 T – Besedilo je logično členjeno in koherentno.

Jezikovna pravilnost, slogovna ustreznost**Slovnična pravilnost****2 T****Pravopisna pravilnost****2 T****Slogovna ustreznost****2 T**

Za vse velja:

0 T – Veliko raznovrstnih napak, ki se ponavljajo.

1 T – Več raznovrstnih napak, ki se v glavnem ne ponavljajo.

2 T – Le nekatere vrste napak, ki se praviloma ne ponavljajo.

DODATNA NAVODILA:

- Če kandidat piše obe interpretaciji, ocenimo prvo.
- Če piše interpretacijo na konceptni list, pri vrednotenju ne odbijemo točk.
- Če napiše manj kot 400 besed, mu od skupnega seštevka odštejemo eno točko; če napiše manj kot 200 besed, mu odštejemo dve točki.

SAMOSTOJNA INTERPRETACIJA

Zofka Kveder, Misterij žene (odlomek)

Primeri v moderiranem točkovniku so ilustrativni – v kandidatovi interpretaciji ocenimo kot ustrezne vse zapise, ki navedenim primerom ustrezajo po taksonomski stopnji zahtevnosti.

Opredelitev odlomka glede na književno zvrst (Znanje in razumevanje)

2 T

0 T – Ni opredelitve. / Opredelitev je napačna.

Primer: Odlomek je iz knjige Misterij žene.

1 T – Zvrst je poimenovana.

Primer: Odlomek je iz pripovednega besedila. / Besedilo je pripovedno/pripoveduje.

2 T – Zvrst je poimenovana, navedena je tudi značilnost zvrsti v odlomku.

Primer: Odlomek je iz epskega besedila, v njem pa so izražena tudi občutja in razmišljanje, kar je značilno za liriko.

Povzetek odlomka (Znanje in razumevanje)

4 T

0 T – Ni povzetka, ni obnove.

1 T – Obnova odlomka z vsebinskimi napakami.

2 T – Obnova odlomka brez vsebinskih napak. / Povzetek odlomka z vsebinskimi napakami/z vsebinsko napako.

Primer: Pisateljica nam predstavi trpljenje deklice, ki so jo starši pretepali. Kot odrasla ženska se spominja, da kljub vsem bolečinam ni nikoli jokala.

3 T – Namesto povzetka odlomka je naveden samo posamezen motiv odlomka. / V povzetek niso vključeni vsi glavni motivi odlomka.

Primer: V odlomku beremo, kako sta se mati in oče fizično izživljala nad svojo hčerjo, čeprav še sama nista našla razloga za to.

4 T – Povzetek odlomka. Brez vsebinskih napak.

Primer: V besedilu se ženska spominja svojega otroštva. To zgodnje obdobje življenja je bilo zanjo zelo boleče, saj sta jo oče in mati pretepala. Odlomek govori o nasilju nad deklico, pa tudi o njenih reakcijah.

(Povzetek odlomka ocenimo s štirimi točkami tudi v interpretaciji, ki vsebuje še obnovo odlomka brez vsebinskih napak.)

Prepoznavna – izbira problema/prvine (Razčlemba in razlaga)

3 T

0 T – Problem ni izbran. / Literarna prvina ni izbrana. / Samo splošno razmišljanje o pojavu ali problemu – brez povezave z odlomkom.

1 T – Izbran je problem, ki je v odlomku samo nakazan. / Izbrana je prvina, ki ni bistveno povezana z osrednjo prvino.

Primer: alkoholizem

2 T – Izbran je problem, ki je smiselno povezan z osrednjim problemom. / Izbrana je prvina, ki je smiselno povezana z osrednjo prvino.

Primer: vzgoja otroka/oblikovanje osebnosti v otroštvu/odnos med zakoncema

3 T – Izbran je osrednji problem odlomka/in problem, ki je bistveno povezan z njim. / Izbrana je osrednja prvina odlomka/in prvina, ki je bistveno povezana z njo.

(Upoštevamo tudi poimenovanje v naslovu. Problem, izbran za ta vzorec samostojne interpretacije, je natisnjen krepko.)

Primer: fizično nasilje nad otrokom/nasilje v družini/otrokove reakcije na nasilje

Razlaga izbranega problema/izbrane prvine (Razčlemba in razlaga)**3 T**

0 T – Ni razlage. / Razlaga je napačna, ne ustreza odlomku.

Primer: Mati in oče sta omamljena od alkohola, zato sploh ne vesta, kaj počneta s svojim otrokom.

1 T – Razlaga je skopa/površna/nejasna.

Primer: Oče pretepa hčer, ker je alkoholik, in mu je to v zabavo. Mati ima svoje težave, ki jih tudi prenaša na hčer. Hči pa mora trpeti, ker je še otrok.

2 T – Parafraziran je ustrezen del odlomka.

Primer: Toplji so jo, nihče ni povedal zakaj. Z vsakim udarcem pa je bila bolj divja in trmasta. Občutila je le še sovraštvo, saj so v njej ubili vse dobro in mehko. Oblikovalo jo je nasilje očeta in matere, ki sta ji grozila celo s smrtjo – da jo bosta ubila kakor hudobno mačko.

3 T – Razlaga je jasna, natančna.

Primer: V odlomku je prikazano, da je nasilje v družini posledica neurejenega zakonskega odnosa in alkoholizma. Oče in mati svoje hčere ne pretepata zato, ker bi ta kaj slabega naredila ali ju ne bi ubogala. Ne kaznujeta je za njene prekrške, ampak zaradi težav, ki jih imata sama s seboj in drug z drugim. Ne razumeta se, grdo se prepirata, vso svojo jezo pa potem v obliki udarcev prenašata na hčer. Ta je kot otrok seveda nemočna, kar sproži v njej divjo jezo in željo po maščevanju. Ker sama ne more odpraviti zla v svoji družini, prosi boga, naj uniči dom: starše in njo.

Utemeljitev razlage z opisanim ali s citiranim primerom iz odlomka (Predstavitev dejstev in stališč)**2 T**

0 T – Primera ni. / Poved ni citirana. / Citirana poved ne ustreza navodilu.

Primer: »Ali jaz sem le gledala.«

1 T – Primer iz odlomka ni natančno v skladu z razlago, a je še smiselno povezan z njo.

Primer: »Imela sem očeta, ki me je tepel, in mater, ki me ni rada videla.«

2 T – Primer iz odlomka je natančno v skladu z razlago.

*Primer: »Če me je oče tepel ali mati suvala, stala sem trmasto v pozoru, s stisnjenimi ustnicami in suhimi očmi in nisem se ganila, dokler ni očetu stvar postala dolgočasna in me ni med kletvami vrgel na tla ali dokler ni mati za zaključek s pestjo tlesknila po mojem nosu.«
(Z dvema točkama ovrednotimo vsak primer, ki natančno utemeljuje razlago.)*

Povzetek ugotovitev (Sinteza in vrednotenje)**2 T**

0 T – Povzetka ni. / Povzetek se ne nanaša na prejšnje razlage, ampak npr. na zunanje dogajanje v odlomku (ponovljen je začetni povzetek).

2 T – Povzetek se nanaša na prejšnje razlage.

Primer: Odlomek je zgovoren dokaz, da fizično nasilje otroku ne povzroča le telesne, ampak tudi duševno bolečino. Deklica namreč zelo trpi, ker je njena otroška duša polna sovraštva.

(0 točk ali 2 točki, vmesnih točk ni.)

Lastno mnenje o problemu/prvini v odlomku (Sinteza in vrednotenje)**2 T**

0 T – Mnenje ni izraženo. / Izraženo je kot skopa trditev. / Mnenje ni v skladu z odlomkom.

Primer: Mislim, da takšna ženska in takšen moški sploh ne bi smela imeti otrok.

1 T – Mnenje je nejasno, izraženo z ohlapno, s šibko razlago.

Primer: Ne vem, ali je prav, da je deklica tako mirno prenašala nasilje staršev. Če bi zbežala in povedala sosedom, kaj se ji dogaja, ne bi bila več čuden otrok. A se je s tem že sprijaznila.

2 T – Mnenje je jasno, vsebuje ustrezno razlago.

Primer: Ravnanje dekličinih staršev se mi zdi pravi zločin. Predvsem je kruto to, da oče svojo hčer pretepa za zabavo, v svojem pijanem stanju, in da odneha šele, ko mu postane njegovo nasilje dolgočasno. Nezaslišano je tudi, da mati, jezna na pijanega moža, stresa svojo jezo bolj na hčer kot nanj. Deklica se fizično ni mogla upreti staršem, saj ni imela moči odraslega človeka. Njeno jezo in sovraštvo je zelo lahko razumeti, njene zunanje reakcije na nasilje pa ne. Kako je lahko mirno stala in se pustila tepsti? Morda je mislila, da bo to v očetu in materi zbudilo kak košček slabe vesti, pa je očitno sploh nista imela.

Lastno mnenje o problemu/prvini na splošno (Sinteza in vrednotenje)

2 T

0 T – Ni mnenja. / Mnenje je izraženo kot skopa trditev. / Ni povezano z odlomkom.

Primer: Mislim, da je nasilje za štirimi stenami hujše kot tisto, ki ga vidimo.

1 T – Mnenje je nejasno, izraženo z ohlapno, s šibko razlago/nakazano v primeru iz življenja.

Primer: Po mojem mnenju so taki starši, kot jih prikazuje odlomek, danes zelo redki. Prav bi bilo, da bi jim otroke vzeli in jih kaznovali. Vendar ne podpiram tega, da imajo otroci že skoraj vsak malo trši dotik za fizično nasilje, potem pa se pred starši pritožujejo nad učitelji in nasprotno.

2 T – Mnenje je jasno, vsebuje ustrezno razlago.

Primer: Preseneča me, da je na svetu še vedno toliko različnih vrst nasilja, saj je družba na višji stopnji civilizacije, kot je bila nekoč, najbolj nesprejemljivo od vseh pa se mi zdi trpljenje otrok v družini. Če še nekako razumem nasilje v vojni, čeprav ga seveda ne podpiram, si na noben način ne morem razložiti, kako je mogoče, da mati ali oče trpinči lastnega otroka ali pa to počneta celo oba. Mislim, da morajo prvo in največjo ljubezen otroku pokazati prav starši. Z občutkom, da je ljubljen, se človek namreč že od rojstva oblikuje v močno osebnost, ki zna tudi sama ljubiti. K sreči je nasilja v družinah vedno manj, k čemur so po mojem mnenju bistveno prispevale socialne službe, pa tudi mediji imajo pri tem pomembno vlogo, saj eno najbolj nečloveških ravnanj razkrijejo pred javnostjo, ki zna posameznika obsoditi huje kot sodišče.

Utemeljitev mnenja s primerom iz lastnih izkušenj ali iz kakega drugega književnega besedila (Predstavitev dejstev in stališč)

2 T

0 T – Naveden ni noben primer. / Naveden je primer, ki ne utemeljuje presoje.

Primer: Vsak dan slišimo poročila o raznih oblikah nasilja.

1 T – Primer je samo imenovan/nakazan.

Primer: V našem bloku stanuje tik nad nami družina z otrokoma, ki sta pravo nasprotje deklice iz besedila Zofke Kveder. Zakonca sta tiha in mirna, njuna otroka pa neprestano kričita in razgrajata. To ni nasilje v družini, ampak nasilje družine nad družino.

2 T – Primer je na kratko opisan.

Primer: Varstva svojih pravic in vloge socialnih služb se danes zavedajo skoraj vsi otroci, nekateri pa jo znajo zelo dobro izkoristiti v svoj prid in se tako izogniti zasluženi kazni. V bližini mojega doma živi mati samohranilka z dvema sinovoma. Starejši se vede precej problematično; če le more, naredi sosedom kakšno škodo. S kolesom se vozi med njihovimi cvetličnimi gredami; rože seveda tega ne prenesejo. Na streho meče kamenje in nekaj opek je bilo zato že treba zamenjati ... Pred kratkim sem slišal, kaj je odgovoril sosed, ki ga je oštela in mu zagrozila, da bo vse povedala njegovi materi. Zelo samozavestno in odločno ji je odgovoril: »Ti kar povej, mama dobro ve, da me ne sme udariti. Če naredi kaj takega, grem v šoli k socialni delavki, ona pa pokliče mamo na pogovor in jo opozori, da je nasilje nad otrokom kaznivo.« Seveda je fant sosedo tikal, saj je pred tem ne štiti noben zakon.

Členitev besedila (Predstavitev dejstev in stališč) 2 T

0 T – Besedilo ni logično členjeno, ni koherentno.

1 T – Besedilo je logično členjeno, ni koherentno. Besedilo je koherentno, ni logično členjeno.

2 T – Besedilo je logično členjeno in koherentno.

Jezikovna pravilnost in slogovna ustreznost

Slovnična pravilnost 2 T

Pravopisna pravilnost 2 T

Slogovna ustreznost 2 T

Za vse velja:

0 T – Veliko raznovrstnih napak, ki se ponavljajo.

1 T – Več raznovrstnih napak, ki se v glavnem ne ponavljajo.

2 T – Le nekatere vrste napak, ki se praviloma ne ponavljajo.

DODATNA NAVODILA:

- Če kandidat piše obe interpretaciji, ocenimo prvo.
- Če piše interpretacijo na konceptni list, pri vrednotenju ne odbijemo točk.
- Če napiše manj kot 400 besed, mu od skupnega seštevka odštejemo eno točko; če napiše manj kot 200 besed, mu odštejemo dve točki.
- Za izviren naslov samostojne interpretacije prištejemo skupnemu seštevku točk eno točko do največjega možnega števila (30).